

VAD BÖR BIBLIOTEKET OCH BIBLIOTEKARIERNA GÖRA?

Eftersom detta nummer har "Professionens död?" som tema blev jag nöddgad att fundera över vad det innebär för mig att jobba som bibliotekarie. Jag är relativt ny i yrket, jag blev klar med utbildningen för cirka tre och ett halvt år sen och har jobbat ungefär lika länge. Jag har tillbringat min tid på två olika folkbibliotek samt två olika gymnasiebibliotek. Just nu arbetar jag som gymnasiebibliotekarie. Att det pratas om yrket bibliotekarie som en undergångshotad profession är ju naturligtvis inte särskilt upplyftande, särskilt inte för mig som har närmare fyrtio år kvar i yrkeslivet och inga planer på att ägna mig åt något annat. Det finns ju till och med de som menar att folkbiblioteken inte kommer att finnas kvar om tio år. Så vad göra?

I min magisteruppsats skrev jag om hur bibliotekets och bibliotekariens roll kan komma att förändras i och med framväxten av Bibliotek 2.0. I och med detta fenomen kommer både biblioteket och bibliotekarien att åtminstone delvis tvingas omvärdera sina funktioner. De blir tvingade att vända sig utåt mot samhällsmedborgarna i ännu högre grad än idag, och om bibliotekets personal tidigare har haft kontrollen över verksamheten och dess riktning, kommer nu istället bibliotekets användare få en möjlighet att i högre grad påverka bibliotekets innehåll.

Fast, om vi ska vara ärliga, så har ju bibliotekarierna alltid varit utåtvända. De har befunnit sig där medborgarna varit. Det "nya" med Bibliotek 2.0 (som har sitt ursprung i Web 2.0 och dess deltagarkultur) är att

biblioteket utvecklar och utökar sin närvaro på nätet, där man kan ha en dialog med sina användare men kanske även locka nya grupper som annars inte sätter sin fot på några bibliotek. Det kompletterar närvaron i samhället. Syftet med Bibliotek 2.0 är just att bjuda in användarna till ett samtal om biblioteket, där de själva kan skapa innehåll och bli delaktiga i utvecklingen av biblioteket. Närmast symbiotiskt med detta har det på många håll lett till en mer eller mindre långtgående användarstyrning av biblioteken: kort sagt, det användarna tycker ska finnas på biblioteket, det och inget annat ska finnas där. Vilka användarna är och huruvida de man når i olika brukundersökningar är representativa för folkflertalet, det är en annan fråga.

Om användarstyrning skulle bli en praktik över hela bibliotekssverige, skulle det innebära att bibliotekarien tappar sin roll som den som gör en bedömning av vad som ska finnas på biblioteket. Detta tror jag skulle vara negativt både för biblioteket som sådant, och för användaren. Det bästa systemet, som redan finns idag, är att bibliotekarierna evaluerar medierna som ges ut och sedan kan de användare som vill lämna inköpsförslag. Dessa ska naturligtvis, så långt det är möjligt, godkännas. Men bibliotekarierna måste då ha en bred kunskap om litteratur samt ständig översikt över vilka medier som ges ut. Orosmolnet som finns kring detta är att ingen bibliotekarieutbildning i Sverige idag har obligatoriska delkurser i litteraturkunskap eller litteraturförmedling. Det faktumet måste ändras.

Osäkerheten kring framtiden för bibliotekaryrket och biblioteken har lett till lite av en identitetskris för många yrkesverksamma. Vad ska biblioteket ha för roll, och vad ska bibliotekariens uppgifter vara? Jag anser att Litteraturen måste få en stärkt roll. Bibliotekarierna måste även bli ännu bättre på omvärldsbevakning, för att kunna avgöra vad det fysiska och digitala biblioteket ska ägna sig åt. Biblioteket måste också ha en aktiv närvaro på nätet: Med hjälp av verktyg, som exempelvis Facebook och Twitter, kan man marknadsföra biblioteket och ha en god dialog med användarna. Biblioteket och bibliotekarierna måste fortsätta att vara synliga och aktiva både på nätet och ute i samhället, och synliggöra vad biblioteket är bra för. Då finns det goda förutsättningar för en fortsatt existens. Om vi använder gamla arbetsmetoder på smarta, radikalt nya sätt, men även genom att våga experimentera förutsättningslöst, kan det kanske rentav bli en pånyttfödelse för biblioteken och bibliotekarierna?

Per Bergström

Campusbiblioteket/Thomasgymnasiet i Strängnäs



Foto: Anna Hallberg

VAD SÄGER ORDBOKEN?

- **BIBLIOTEK** Sammansatt av tre ord. Biblos skrift, grekiska teke rum, förvaringsplats och latinets -arium, plats för, som gått via fornengelskans -ary i överförd betydelse, den som är engagerad i. (Etymonline, uppslagsord bibliotek. www.etymonline.com/index.php?term=bibliothek&allowed_in_frame=0)

● **BIBLIOTEKARIE.** En som arbetar på ett bibliotek

● **PROFESSION.** En yrkesgrupp med vissa gemensamma drag. T ex. avgränsning mot andra yrkesgrupper, förfogande över särskild kunskap, arbetsuppgifter som innehåller unika eller varierande moment, självständighet i yrkesutövningen och en särskild yrkeskodex. (Wikipedia)